

Johannes kapitel 6. Övers och komm: Bo Giertz

Evangelium enligt Johannes Kapitel 6 Bispisningen av de fem tusen (Joh 6:1–13)

Översättning

Därefter for Jesus över till andra sidan av Galileiska sjön, den som också kallas Tiberias sjö. En stor skara följde honom, därför såg de tecken som han gjorde bland de sjuka. Jesus gick upp på berget. Där satte han sig ned i kretsen av sina lärjungar. Det var inte långt till påsk, judarnas högtid.

När Jesus lyfte upp sina ögon och såg hur mycket folk som kom till honom, sade han till Filippus: Var kan vi köpa bröd, så att alla dessa får något att äta? Det sade han för att pröva honom. Självisste han vad han tänkte göra. Filippus svarade honom: Bröd för två hundra denarer räcker inte för att var och en skall få ett litet stycke. Då sade en av hans lärjungar, Andreas som var bror till Simon Petrus: Här finns en liten pojke som har fem kornbröd och två fiskar. Men vad hjälper det för så många? Jesus sade: Se till att folket lägger sig ned. Det fanns gott om gräs på den platsen, och männen lade sig ned. De var ungefär fem tusen. Så tog Jesus bröden, läste tacksägelsen och gav åt dem som låg där. På samma sätt gjorde han med fiskarna, så mycket de ville ha. När de blivit mätta, sade han till lärjungarna: Samla ihop styckena som blivit över, så att ingenting förfars. Då samlade de ihop dem och fyllde tolv korgar med de stycken som fanns kvar sedan man ätit.

Kommentar

Johannes börjar åter med ett ”därefter”, som ingenting säger om hur lång tid som kan ha förflutit. Han använder det uttrycket ungefär som vi säger ”en annan gång”. Han förutsätter att alla vet, att Jesus vid denna tid verkade i Galileen. Han talar om de många tecken som Jesus gjorde där bland de sjuka. Självis har han bara skildrat ett enda av dem. Han låter oss inte veta, hur Jesus lämnade Jerusalem efter högtiden och återvände till Galileen. Han bara säger att han nu for över till andra stranden.

Många utläggare har funnit detta så förbryllande, att de velat flytta om kapitlen och låta det sjätte komma före det femte. På det viset skulle det bli bättre ordning på kronologien, tycker de. Men då utgår de ifrån att Johannes har velat skriva en sammanhängande redogörelse för Jesu verksamhet. Antar man i stället, att han skriver för att komplettera och fördjupa vad hans medkristna redan vet, så blir hans sätt att berätta ganska naturligt.

Tiberias var en nygrundad stad, byggd på 20-talet och uppkallad efter kejsar Tiberius. Den fick med tiden allt större betydelse och kom att ge namn åt sjön. Troligen är det därför som Johannes här gör ett tillägg till det vanliga namnet ”Galileiska sjön”. (Orden ”den som också kallas” finns inte i grundtexten.)

Vi har sett att Johannes som regel inte berättar sådant som han förutsätter att alla vet. Här gör han emellertid ett undantag, när han skildrar bispisningen av de fem tusen och hur Jesus natten därefter går över sjön. (Också hos Matteus och Markus hänger de två berättelserna samman.) Annars är det bara i lidandeshistorien, som Johannes uppehåller sig vid samma tilldragelser som de andra evangelisterna.

Varför har Johannes gjort detta undantag, just när det gäller bispisningsundret? Det sannolika svaret finner man i fortsättningen, där han ger oss en lång utläggning om livets bröd med tydliga hänsyftningar på nattvarden. Tydligt har han velat förankra den utläggningen i någon betydelsefull händelse i Jesu liv. Han skulle knappast ha berättat om bispisningsundret, om det inte varit för den efterföljande undervisningens skull.

Jämför man nu i detalj hur Johannes och synoptikerna berättar om bispisningen, så kan man konstatera att Johannes har beröringspunkter med dem alla tre utan att vara beroende av någon av dem. Han har tydligen hämtat sin version ur den apostoliska undervisningen, så som han kände den från sin egen verksamhet. Det går inga direkta trådar till Matteus, Markus eller Lukas. Trådarna löper i stället direkt tillbaka till urförsamlingen i Jerusalem och apostlakretsen och därifrån vidare till Galileen. Johannes hade ju själv varit med som ögonvittne.

Att Jesus gick upp ”på berget” betyder att han gick upp på någon av höjderna som omger sjön på alla sidor. Den påsk som nämns här är den andra i ordningen av de tre påskhögtider som enligt Johannes inföll under den tid Jesus verkade. Den tiden måste alltså ha omfattat mer än två år.

Att Jesus undervisade folket nämner Johannes inte. Det är åter något som förutsätts som självklart. Det samlas allt större skaror denna trakt, som tydligen är öde. Enligt Johannes är det Jesus som då tar initiativet och hela tiden behåller det. Han vet vad han tänker göra redan när han ställer sin fråga till Filippus. Denne Filippus omnämndes – liksom Andreas – redan första kapitlet bland Jesu första lärjungar. Båda var de från Betsaida, den stad som enligt synoptikerna tycks ha legat närmast platsen för bispisningen.

Kornbröd var billig mat. Fiskarna var däremot sovel. Ordet som används betecknar sådan fisk som var torkad eller saltad. Pojken var troligen en liten gatuförsäljare, som kommit för att göra affärer.

Skildringen av hur Jesus tog brödet och läste tacksägelsen påminner liksom hos synoptikerna om nattvarden instiftelse, säkert

avsiktligt. Johannes låter rentav Jesus själv räcka omkring brödet, så som han gjorde vid nattvarden, fast meningen säkert är att lärjungarna hjälpte till.

Att denna berättelse förekommer både hos Johannes och de andra evangelisterna utan att Johannes lånat den från de andra, utgör ett starkt argument för att den är en verklighetsskildring. Den hör till de händelser i Jesu liv som är säkrast betygade. Så berättade man på den tid då ögonvittnena ännu levde. Frågan om sådant är möjligt blir till slut en fråga, om Gud finns och om Jesus Kristus var den som evangelierna vittnar om.

De avvisade kungamakarna (Joh 6:14–15)

Översättning

När folket nu såg det tecken som han gjort, sade de: Han måste vara den profeten som skall komma i världen! Då Jesus nu förstod att de tänkte komma och tvinga honom följa med för att göra honom till konung, drog han sig undan igen, upp i berget, alldeles ensam. Kommentar

Folket reagerade med begriplig belåtenhet. Här tycktes ju Gud ha gjort just det som man gått och väntat på. Han hade sänt ”Profeten”, den som skulle vara lika stor som Moses och göra lika märkliga ting. Somliga hade undrat om inte Döparen var denne Guds underman (1:21). Nu måste han ändå ha kommit! Nu skulle Israel upprättas igen, och Profeten skulle bli den självskrivne konungen.

Jesus visste det och svarade med att dra sig undan. Det är ett av de många bevisen på att han inte hade kommit för att genomföra ett socialt och politiskt program. Den befrielse han skulle utföra var av annat slag: en personlig befrielse från synd och död. Den skulle sedan få konsekvenser också för samhällslivet. Men den kunde inte ske via en förvandling av samhällsordningen, utan bara genom en förvandling av människan själv.

Jesus vandrar över sjön (Joh 6:16–21)

Översättning

När det blev kväll kom lärjungarna ned till sjön, steg i båten och försökte komma till Kapernaum på andra sidan. Det var redan mörkt, och Jesus hade ännu inte kommit till dem. Sjön gick hög, ty det blåste hårt. När de nu rott ungefär tjugofem eller trettio stadier, fick de se Jesus komma vandrande över sjön och närma sig båten, och de blev förskräckta. Men han sade till dem: Det är jag, bli inte förskräckta. Då ville de ta honom upp i båten, och i samma stund var de framme vid stranden som de styrde emot.

Kommentar

Johannes berättar hur lärjungarna kommer ner till stranden, går ombord och sätter kurs mot Kapernaum i nattmörkret. Varför han framhåller att Jesus ännu inte hade kommit till dem, är oklart. Somliga menar att det skall förklara varför de lade ut, men texten ger intrycket av att de redan var på väg. Andra har gissat att de seglade nära stranden i hopp att få syn på Jesus. När de rott ungefär en halvmil och börjar närma sig målet, kommer Jesus gående. Lärjungarna blir förskräckta, men Jesus lugnar dem. De vill ta honom upp i båten. Orden kan möjligen betyda att de hann genomföra sin avsikt. I varje fall var de genast framme.

Det är tydligt att själva undret inte har varit någon huvudsak för Johannes. Man har förmodat, att han tagit med denna episod, därför att Jesus säger: Det är jag (i grundtexten: Jag är). Som vi längre fram skall se, är nämligen orden JAG ÄR Guds eget namn det högheliga som han uppenbarade för Moses. I så fall menar Johannes, att Jesus här säger oss, att han är långt mer än en profet eller kung, så som folket menade. Han är Gud. Och som Gud har han också makt över naturen. Gud hade berett sig väg genom havet, när han förde Israel ut ur Egypten vid den första påsken. Så kunde havet inte heller hindra honom, när han nu gick sina egna vägar, bort från det folk som inte ville tjäna honom.

Två slag av bröd (Joh 6:22–36)

Översättning

Nästa dag märkte folket som stod kvar på andra sidan sjön, att det inte hade varit mer än en båt där och att Jesus inte hade stigit ombord tillsammans med lärjungarna, utan att de ensamma hade farit sin väg. Men nu hade det kommit båtar från Tiberias till en plats nära den där de ätit sedan Herren hade läst tacksägelsen. När folket såg, att Jesus inte var där och inte heller hans lärjungar, steg de ombord på båtarna och kom till Kapernaum för att söka efter Jesus.

När de fann honom där på andra sidan sjön, frågade de: Rabbi, när kom du hit? Jesus svarade dem: Tro mig, ni söker mig inte därför att ni såg tecken, utan därför att ni fick äta er mätta av bröden. Ni skall inte göra er möda för den mat som tar slut, utan för mat som varar och har med sig evigt liv, den som Människosonen skall ge er. På honom har Fadern satt sitt insegel. Då sade de till honom: Vad skall vi göra för att utföra de gärningar som Gud begär av oss? Jesus svarade dem: Detta är Guds gärning, att ni tror på den han sänt. Då frågade de: Vad gör du då för tecken, så att vi ser det och kan tro på dig? Vilken gärning du? Våra fäder fick manna att äta i öknen. Det står ju skrivet: Han gav dem manna från himmelen att äta. Då svarade Jesus dem: Tro mig, det är inte Moses, som gav er brödet från himmelen, utan det är min Fader som ger det sanna brödet från himmelen. Ty Guds bröd är det bröd, som kommer ned från himmelen och ger världen liv. Då sade de: Herre ge oss alltid det brödet. Jesus svarade dem: Jag är livets bröd. Den som kommer till mig skall aldrig mera hungra, och den som tror på mig skall aldrig någonsin törsta. Men som jag har sagt er: ni har sett och ändå tror ni inte.

Kommentar

Folket på andra sidan sjön låter sig inte nöja med att Jesus är försvunnen. De börjar söka efter honom och hittar honom till sin

förvåning i Kapernaum. Med båt har han inte kunnat komma, det vet de. Ändå har han kommit före dem. När kom han då?

Jesus vet vad de vill. De söker honom bara därför att han har visat att han kan ge dem bröd, inte därför att de ”såg tecken”. Man kan mena, att det var just vad de hade fått se. Men här ser vi vad ett ”tecken” innebär. Det är en händelse, genom vilken Gud vill säga något. Det är ett stycke uppenbarelse, som låter oss se Guds väsen eller hans avsikter med oss. Ser man bara det yttre händelseförloppet, blir man kanske häpen eller imponerad. Man kan också tolka det fel. Då har man inte sett ”tecknet”. Så var det med folket, som ville göra Jesus till konung.

Jesus försöker nu klargöra för folket, vad som är väsentligt och vad hans handling på andra sidan sjön ville visa. Det finns två livsinställningar som är grundväsentligt olika. Den ena går ut på att klara detta livet, att ”vinna livet” som Jesus säger hos synoptikerna. Då väntar man ingenting bättre av Gud än att han löser denna världens problem. Men sådana lösningar håller inte i längden. Därför har man missat meningen med livet, om man inriktar sig på att få ”den mat som tar slut”. Vi människor är skapade till evigt liv med Gud, och varje annat livsmål slutar i meningslöshet. Det är bara Gud som har ”den mat som varar och som har med sig evigt liv”. Och den vill han nu ge. Det är därför han sänt sin Son. Gud har givit Jesus ”sitt insegel”,, alltså satt sitt sigill på honom, så som man sätter det på en urkund för att ge den gällande kraft. Det är därför han kan göra vad andra inte förmår.

I mängden som lyssnar finns det åtminstone några som förstår, att Jesus talar om att komma i ett rätt förhållande till Gud. Därför kommer de genast med en fråga, som är typisk för den judiska lagfromheten (liksom för all moralism i alla tider): Vilka gärningar vill då Gud att vi skall göra? Jesus svarar: Detta är Guds gärning att ni tror på den han har sänt. ”Guds gärning” betyder både att det är den gärning Gud väntar och att det är något som han själv gör möjligt. Det är han som leder oss till tron och drar oss till Kristus.

De kringstående börjar nu förstå att Jesus menar, att det rätta förhållandet till Gud har att göra med det rätta förhållandet till honom själv. De begär alltså att han skall göra något tecken, som bevisar vem han är. Det kan tyckas vara ett onödigt krav, när de varit med om bespisningen. Men Johannes menar säkert att det också var andra människor som nu skockade sig kring Jesus. Där fanns hela den vanliga samlingen av nyfikna. Och de som varit med på andra sidan sjön kommer nu tillbaka med sitt särskilda önskemål. Mosas hade ju givit Guds folk manna från himlen under ökenvandringen. Om nu Jesus var Profeten, den som skulle vara en ny Moses, så borde han dra försorg om sitt folk på samma sätt. Då skulle man erkänna honom som Guds utsände. Men Jesus korrigerar deras sätt att åberopa Skriften. För det första var det inte Moses som gav sitt folk bröd från himmelen, utan Gud själv. Och för det andra fortsätter Gud att ge bröd från himmelen, men han ger nu det sanna brödet, det som ger världen liv. Utan att förstå vad Jesus egentligen menar svarar folket ungefär som den samaritiska kvinnan: En så god gåva vill man ju alltid ha. Ge oss den bara! Då ger Jesus dem besked. Det är han själv som är livets bröd. Den som kommer till honom behöver inte mera hungra. Men han vet blott alltför väl att de inte tänker komma. De har fått se, men ändå tror de inte.

Att Jesus är livets bröd betyder inte bara att han har evigt liv att ge. Det säger något väsentligt om hur han ger evigt liv. Den gåvan hänger oupplösligt samman med honom själv. Man får inte det eviga livet genom att acceptera en lära om Gud eller en moral, som har utgått från Jesus. Det finns inte något ”andligt arv” efter Jesus, som kan föras vidare så som man för vidare tankar från Platon eller Buddha eller Mohammed. Det rör sig hela tiden om honom själv som en levande person, alltjämt verksam ibland oss.

Att ”tro på Jesus” är därför detsamma som att ”komma till Jesus”. Att tro är inte att acceptera vissa teoretiska satsar utan att komma i förbindelse och livsgemenskap med Kristus själv som den levande Herre han är. Och det blir möjligt just genom att gå till honom, hurdan man nu än råkar vara. Det är de sjuka som behöver komma till läkaren. Att man aldrig mer behöver hungra och törsta betyder att man redan äger tillgång till det man behöver. Det betyder inte att man en gång för alla blivit färdig och inte behöver ta emot något mera. Man måste ständigt ta emot för att kunna ”förbli”. Kristus – ett annat huvudord hos Johannes, som vi kommer att möta i fortsättningen. Sonens uppgift: att förverkliga det som Fadern vill (Joh 6:37–40) Översättning

Alla som Fadern ger mig, de kommer till mig, och den som kommer till mig, honom skall jag sannerligen inte kasta ut. Jag har ju inte stigit ned från himmelen för att göra vad jag själv vill, utan det han vill som har sänt mig. Och detta vill han som har sänt mig: att jag inte skall låta någon enda gå förlorad av dem han har givit mig, utan uppväcka dem på den yttersta dagen. Ty detta är min Faders vilja, att var och en som ser Sonen och tror på honom, han skall ha evigt liv och jag skall uppväcka honom på den yttersta dagen.

Kommentar

Jesus har blivit mött med otro. Det är en allvarlig sak. Jesus förklarar nu varför. Han har kommit i världen för att förverkliga det som Fadern vill. Och Gud vill, säger Paulus, att alla människor skall bli frälsta och komma till kunskap om sanningen. Jesus uttrycker det så: Fadern vill, att var och en som ser Sonen och tror på honom, han skall ha evigt liv. Att ”se Sonen” betyder att se på honom som Guds Son, att se på honom som sin frälsare och räddare. Jesus har förut använt bilden av koppararmen, som Moses satte upp på en stång i öknen för att de ormstungna israeliterna skulle kunna se den och bli räddade. De som ser på det viset, dem överlämnar Gud åt Jesus för att han skall bevara dem och se till att ingen går förlorad.

Jesus kastar inte ut någon som kommer till honom, han bevarar dem och han skall till slut uppväcka dem på den yttersta dagen.

Detta är alltså Jesu svar på frågan, vad man skall göra för att utföra Guds vilja. Gud vill att vi skall komma till Jesus Kristus och förbli hos honom.

Det är Fadern som drar människor till Sonen (Joh 6:41–50)

Översättning

Då knorrade judarna över detta som han sagt: Jag är det bröd som har kommit ned från himmelen. De sade: Är han inte Jesus, Josefs son? Känner vi inte hans far och mor? Hur kan han då påstå att han kommit ned från himmelen? Jesus svarade dem: Knota inte sinsemellan. Ingen kan komma till mig, om inte Fadern som har sänt mig drar honom till mig. Och jag kommer att uppväcka honom på den yttersta dagen. Det står skrivet hos profeterna: Alla skall de ha fått undervisning av Gud. Var och en som har lyssnat till Gud och lärt av honom kommer till mig. Inte så att någon har sett Gud, utom han som är från Gud. Han har sett Gud. Tro mig, så är det: Den som tror, han har evigt liv. Jag är livets bröd. Era fäder åt manna i öknen, och de dog. Men det bröd som kommer ned från himmelen är sådant, att den som äter det, han kommer aldrig att dö. Kommentarer

Hur kan en människa komma med sådana anspråk? I alla tider har det väckt anstöt – en anstöt som är alldeles naturlig om man utgår ifrån att Jesus självklart måste ha varit en människa som vi andra. Det var det judarna menade. De visste ju namnen på hans far och mor. Hur kunde han då påstå att han kommit ned från himmelen?

Jesus tycks inte svara direkt på den frågan, men vad han säger utgör ändå ett svar. När Johannes återger Jesu tankar, gör han en stil som man kunde kalla liturgisk. Den upprepar väsentliga satsar, högtidligt och eftertryckligt, som ett budskap från Gud. De led i tankegången, som föreföll Johannes självklara, brukar han utelämna.

Här gäller alltså frågan, hur Jesus, som är född som människa och har jordiska föräldrar, ändå kan ha kommit från Gud. Svaret på detta är ett mysterium, en hemlighet, som ingen kan fatta om inte Gud själv får undervisa honom och öppna hans ögon. Tanken är alltså densamma, som Jesus ger uttryck åt efter Petri bekännelse: Kött och blod har inte uppenbarat detta för dig, utan min Fader som är i himmelen. Jesus påminner om att redan profeterna vetat, att människor – underförstått: i den messianska tiden, när Gud besöker sitt folk – alla skulle få undervisning av honom. Det är just vad som sker nu, menar Jesus. När han predikar evangelium, öppnar Gud människors ögon så att de ser och tror. Det betyder inte att de var för sig har fått en uppenbarelse om Gud. Men de har fått ögonen öppnade till att tro på den uppenbarelse, som bara Kristus kan ge. Att ta emot den, det betyder att få evigt liv. Detta är innebörden i orden, att Jesus är det bröd som kommit ned från himmelen. Man ser och förstår, att han inte bara är en vanlig människa, utan att han ”är från Gud”, han ”har sett Gud” och han har ”liv i sig själv” alldeles som Gud.

Kristi kropp är det bröd som ger världen liv (Joh 6:51–59)

Översättning

Jag är det levande brödet som kommit ned från himmelen. Om någon äter av det brödet kommer han att leva till evig tid. Det bröd som jag skall giva är min kropp, som blir utgiven för att världen skall leva.

Nu blev judarna osams och sade: Hur skall en sådan som han kunna ge oss sin kropp att äta? Men Jesus sade till dem: Tro mig, det är så. Om ni inte äter Människosönens kropp och dricker hans blod, har ni inte liv i er. Men den som äter min kropp och dricker mitt blod, han har evigt liv, och jag kommer att uppväcka honom på den yttersta dagen. Ty min kropp är verklig mat, och mitt blod är verklig dryck. Den som äter min kropp och dricker mitt blod, han förblir i mig och jag i honom. Liksom Fadern, han som är den levande, har sänt mig, och jag har liv genom Fadern, så skall också den som äter mig, leva genom mig. Så är det med brödet som kommer ned från himmelen – inte som när era fäder åt och ändå dog. Den som äter detta bröd, han skall leva till evig tid.

Detta sade han när han undervisade i synagogan i Kapernaum.

Kommentar

Det som Jesus nu sagt, har redan väckt anstöt. Ännu värre blir det med det som följer. Jesus säger att han är ”det levande brödet”, alltså en gåva från Gud som tagit kroppslig, materiell gestalt. Och han fortsätter med att säga, att det är denna kropp som han skall ”giva” – som en gåva och ett offer – för att världen skall leva. Judarna reagerar våldsamt. Är kroppen ett bröd, som ger liv, så måste man ju äta den. Och det kan ju inte vara möjligt! Jesus svarar, att det inte bara är möjligt utan nödvändigt. För att få liv i sig, måste man verkligen införliva denna kropp med sig. Man måste äta och dricka. Orden är avsiktligt tillspetsade. Hans kropp är verklig mat. Jesus använder ett ord för ”äta” som betyder tugga, inmundiga.

När Johannes skrev ned dessa ord, skrev han för människor som söndagligen firade nattvard och som kanske gjort det i tjugo år eller mera. Han visste att de skulle förstå vad Jesus hade menat, liksom han själv hade förstått det. Man kan undra, hur mycket han eller någon av de andra lärjungarna förstod den gången i Kapernaum. Vi kan också undra, vad mera Jesus kan ha sagt. Som orden nu står kan de knappast förstås annat än som en undervisning om nattvarden. Jesus talar om att han – i framtiden – skall giva sin kropp som ett offer. Denna hans offrade kropp skall varje troende kunna få del i. Och vi behöver få del i den. Kristendom är inte bara att omfatta en samling riktiga trossatser, inte bara att hylla en kristen moral. Det är att ha livsgemenskap med Kristus själv och ha del i hans liv. Då förblir vi i honom och han i oss. Vi möter här åter ordet ”förbli” som är ett huvudord hos Johannes. Det betyder att förbindelsen med Kristus fungerar, på samma

sätt som förbindelsen mellan vinträdet och grenarna eller kroppen och lemmarna.

Den gåva som det här är fråga om kan alltså inte ges förrän Kristi kropp blivit uppoffrad, inte förrän Jesus dött och uppstått. Det är fråga om hans kropp i biologisk mening, med dess vävnader och dess blod. Judarna tycks ha missförstått Jesu ord i den riktningen. Man kallar den missuppfattningen för ett ”kapernaitiskt ätande” (efter folket i Kapernaum).

Johannes slutar med notisen att Jesus sade detta när han undervisade i Kapernaums synagoga. Troligen gäller den notisen bara sista delen av Jesu tal. I kapitlets början skildras ju mötet mellan Jesus och människorna som söker honom. Vi har här ett exempel på hur Johannes kan föra samman Jesusord som yttrats vid olika tillfällen men handlar om samma sak.

Ett hårt tal som är ande och liv (Joh 6:60‐65)

Översättning

Många av hans lärjungar som hörde honom sade nu: Detta är ett hårt tal. Vem står ut med att höra honom? Men Jesus var väl medveten om att hans lärjungar knotade över detta, och han sade till dem: Tar ni anstöt av detta? Men om ni skulle få se Människosonen stiga upp dit där han var förut? Det är Anden som ger liv. Här kan människan ingenting uträta. De ord som jag har talat till er är ande och liv. Men det är några bland er som inte tror. Jesus visste nämligen redan från början, vilka det var som inte trodde och vem som skulle förråda honom. Och han tillade: Det var därför jag sade er, att ingen kan komma till mig om det inte blir honom givet av Fadern.

Kommentar

Jesu ord väcker anstöt, också bland hans egna lärjungar. Att Johannes framhåller det, kan bero på att han mött samma anstöt bland människor som velat vara kristna, men som inte velat tro på nattvarden. Johannes vill visa oss, att den anstöten inte går att undvika, om man inte vill korta av och förändra budskapet om frälsningen. Jesus själv mötte människor som tog anstöt av hans budskap, men han ändrade det aldrig. Människor fick ta emot det sådant det var, eller också fick de förkasta det. Budskapet kom ju från Gud. Ville de inte tro, att han verkligen kommit från Gud, vad skulle de då säga om de fick se honom vända tillbaka dit? Jesus antyder, att det största och viktigaste alltiämt ligger framför dem. Kanske är hans ord en vädjan till dem att dröja med sin dom. Det är vanligt att vi människor dömer över Guds sanningar utifrån vår lilla hittillsvarande erfarenhet, utan att ana vilka oupptäckta länder som ligger framför oss.

Så följer en sammanfattande sats. Det är Anden som ger liv. Och sedan står det ordagrant: Köttet duger inte till någonting. Att det är Anden som ger liv är ju en huvudtanke i hela Nya Testamentet. Men vad betyder här ”köttet”? Det grekiska ordet ‐sarx‐ används i en rad olika betydelser. Det kan återges med ”kropp” så som vi gjort förut i detta kapitel. Hos Paulus betyder det ofta den fördärvade människonaturen, den gamla människan med hennes gudsfrånvända vilja. Men det kan också betyda det som är skapat, det som är jordiskt och förgängligt. Så använder Jesus det exempelvis när han säger: Det som är fött av kött, det är kött. Eller när han säger till Petrus: Kött och blod har inte uppenbarat det för dig. I sådana sammanhang betyder ”kött” något enbart mänskligt. Så är fallet här. Lämnade åt oss själva med våra resurser är vi människor bara ”kött”. Den nya norska översättningen säger därför på detta ställe: Her kan mennesket intet utrette. Det är den översättningen som har tagits upp här.

Jesu ord är däremot ”ande och liv”. I dem verkar Anden, och därför ger de liv. De förmedlar alltså inte bara kunskap. De är en skapande kraft, något som verkar bland dem som hör det. Man kan försöka hindra det att verka. Man blir ändå påverkad, men i negativ riktning. Man blir hårdare och mera befast i sin otro. Även bland Jesu lärjungar fanns det sådana som inte trodde. Jesus visste det redan från första början. Han lät dem ändå komma. De fick samma möjlighet som de andra. Varför de kom, får vi inte höra. De kan ha beundrat Jesus, väntat sig något av honom, sagt ja till mycket som han predikade. Men de tog inte emot lärdomen från Gud, den som avslöjar oss själva och visar varför vi inte kan leva utan Kristus. Därför kunde de inte heller ”komma till honom” hur mycket de än följde honom. En sällningstid (Joh 6:66‐71)

Översättning

Från den tiden började många av hans lärjungar dra sig tillbaka och vandrade inte längre med honom. Då sade Jesus till de tolv: Inte vill väl också ni gå bort? Simon Petrus svarade honom: Herre, till vem skulle vi gå? Du har det eviga livets ord, och vi tror och förstår att du är Guds Helige. Jesus sade till dem: Har jag inte utvalt er, ni tolv? Och ändå är en av er en djävul. Det var Judas, Simon Iskariots son, som han syftade på, ty det var han som skulle förråda Jesus, fast han var en av de tolv.

Kommentar

Följden blir ett stort avfall. Skarorna glesnar kring Jesus. Det är samma bild som synoptikerna ger oss av slutakten i Galileen. Till sist frågar Jesus de tolv, om också de tänker gå sin väg. Men Petrus svarar ‐ på allas vägnar ‐ att de inte har någon att gå till. Det är trons svar. Har man förstått, vem Jesus är, kan man inte gå till någon annan. Och det var det som de tolv hade förstått. Han var ”Guds Helige”. Det är samma ord som de besatta brukade använda, och som föranledde Jesus att genast tysta ned dem. Till innebörden kommer det nära sådana ord som Messias, Guds Son eller Människosonen. Det säger att Jesus är den unike, Guds utsände, som aldrig haft och aldrig får någon like på jorden.

Men även bland de tolv fanns otröna, som gör Guds verk om intet. Man kan fråga, varför Jesus kallade Judas, förrädaren, till

lärjunge. Kanske var det ett utslag av den kärlek, som inte vill ge någon förlorad utan gör ett försök mot allt förnuft också med de hopplösa. Även Judas skulle få sin chans. Gud vet, att människor går förlorade, men han vill det inte.

Johannes talar här om ”de tolv”, fast han aldrig nämnt att Jesus hade utvalt dessa tolv. Det är ännu ett exempel på att han inte vill ge en sammanhängande redogörelse för Jesu verksamhet, utan endast kompletterar vad andra har sagt.

Copyrightregler:

Bo Giertz är upphovsman till såväl översättning som kommentar,
Nedladdning och utskrift av såväl översättning som kommentar får endast ske för personligt bruk,
All övrig användning av såväl översättning som kommentar måste godkännas av rättsinnehavarna samt
Stiftelsen bibelskolan.com åtar sig att förmedla eventuella förfrågningar om vidare användning av översättning och/eller kommentar till rättsinnehavarna.

REGISTER:Nya Testamentet Johannes evangelium